

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Fogolyörizet és fogolykiséret.

Irta: *Argus.*

A csendőrijárőr gyakran kerül abba a helyzetbe, hogy bosszú és fárasztó szolgálat után, valamely bűncselekmény tetteseit elfogván, csak másnap adhatja át az illetékes batóságnak, mert annak kikérdezése és a tényvázlal elkészítése az az napi idejét teljesen lefoglalja.

Az is sokszor előfordul, hogy az elfogott tettes ellen, még az átadás előtt, oly bűncselekmény miatt emeltek panasz, a melynek kiderítésénél a tettesre szükség van, ha másért nem, a személyazonosság megállapítása végett. Sőt egyszer-mászor olyan eset is előadja magát, hogy ugyanezen célból a tettest, valamely kir. ügyészségtől kell kikérni a nyomozó járőrnek, mert az egy más eset miatt ott már előbből vizsgálat alatt tartatik.

Az elmondott esetek sok részében a nyomozó járőr kötelessége aztán, hogy a nappali fárasztó nyomozás után éjjel fogolyörizetet teljesítsen, még pedig súlyosabb természetű bűncselekménnyel terhelteknél vagy raffináltabb gonosztevőknél, fokozottabb éberséggel.

Azért mondom «fokozottabb éberséggel», — mert, bár minden fogolyörizet fokozott éberséget követel, de fokozottabbat követelnek a kóborzigányok és a csavargásban élő büntetettek stb., a kik csak hogy a bíróságnak való átadásától és az esetleg rájuk várható hosszabb tartamu szabadságvesztésbüntetéstől meneküljenek, előre látható, hogy szökést kísérelnek meg, s ha lehet meg is szöknek; vagy, a mi ezeknél ugyan ritkán fordul elő, más — ugynevezett jobbérzésű — egyéneknél azonban elég gyakori eset — öngyilkosságot kísérelnek meg vagy követnek el, ha a járőr abban a reményben, hogy jól zárható fogda áll rendelkezésre, vagy hogy a megbilincselést kifogástalan alapossággal végezte, több-kevesebb kényelmet enged meg magának s a köteles éber felügyeletet nem teljesíti.

Akármelyik eset is fordul elő az említettek közül, a mulasztással terhelt járőr felelősségre vonása elkerülhetetlen. Az öngyilkossági esetenél, tekintettel arra, hogy az ennél való esetleges mulasztás, csak fegelmi kibágást képez, csekélyebb fegyelmi fenyítés vár a csendőrrre, sőt az esetleg fenforgó euyhitő körülmények figyelembevételre és mérlegelésre mellett, mulasztása szigorú megdorgálással és kioktatással is elintézhető.

Ugyancsak fegyelmi fenyítéssel toroltatik meg a mulasztás, ha előzetes őrizet alatt álló egyén, vagy csak vétséggel terhelt fogoly szökik meg.

Másként áll azonban az eset büntetettel terhelt és már elfogott egyének megszökötetésénél. Az ezen mulasztással terhelt csendőr multhatatlanul badtörvényszéki vizsgálat alá kerül, és, ha mulasztása okául valamely olyan természetű betegség vagy ellenállhatatlan, illetve leküzdhetetlen kényszer nem nyer beigazolást, a mi orvosi véleménynyel való beigazolás után, neki beszámítást kizáró oknak vehető: — hadtörvényszékieleg el is ítéltetik; mert ezen mulasztás büntetett képez. Már pedig — azt hiszem — nincs egyetlen csendőregyén sem, a ki ezt elkerülni nem igyekeznék.

Igaz ugyan, hogy ilyen eset már csak ritkán fordul elő, de ez nem menti fel a csendőrt a kötelességszerű szigorú őrködés alól, mert neki, úgy a testület, mint a saját érdekében arra kell törekedni, hogy egyáltalán elő ne forduljon.

Hogy a fogolyörizetnél és kiséretnél miféle óvintézkedéseket kell tenni, az a csendőrségi II. szolgálati utasítás 69—80. §§-aiban bőven körvonalozva van. Ezeknek újabb előadásába, illetve magyarázatásába nem is bocsátkozom. Én csak arra, a gyakorlat által is helyesnek talált és a hasonló szolgálatokban való alkalmazásánál is mindenkor bevált körülményekre akarok jelen cikkemben rámutatni, hogy — az őrizet vagy kiséret alól való fogolyszökötést elkerülendő — az ott leirtakon kívül, miket tartson még minden egyes csendőr szem előtt eme szolgálataiban.

Fogolyörizetet tudnillik többféleképen lehet teljesíteni.

Utasításunk megengedi, hogy ott, a hol jól elzárható, erősfalu fogda áll, az őrzött fogoly oda elzárható. Azt is megengedi, hogy ha több és veszélyesebb foglyot őriz a csendőrijárőr, a községi előljároságtól katonaviselt és megbízható polgári egyéneket kérhet segítségül. De mert a felelősség mindezen esetekben is a csendőrijárőrt terheli, kötelességévé teszi, hogy megfelelő időközönként úgy a fogda biztonságáról, mint a polgári segítséggel taljesített őrizet helyességéről meggyőződnie tartozik.

Az eddigi tapasztalatokból kifolyólag azonban leghelyesebbnek és legbiztosabbnak látszik, ha a csendőrijárőr maga személyesen őrizi a foglyot akkor is, ha

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsó, finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia bazi hangszertész-utója. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képek, a jég-nyékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön külön árjegyzék kerendő.

akármilyen jól zárható és erős falu fogdába tehető vagy bármily megbízható polgári segélyt kaphatna is. Legbiztosabb ez azért, mert a lakat, a zár és a kőfal sohasem nyújthat teljes bizonyosságot afelől, hogy az oda elzárta fogoly meg ne szökhessen. Hivatásos betörők és kőborzигányok előtt csak pillanatok kérdése ilyen helyről megszabadulni. Hiszen még az egyébként szigorú felügyelet alatt álló hírosági és ügyészségi fogházakból is történnek szökések, bár hogyne szökhetnék meg a fogoly egy, csak vályogból, vagy ha téglából is, de kevésbé jól épített községi vagy városi fogdából, ha a csendőr az esti elzárástól reggelig feléje se néz, vagy csak bizonytalan időközökben egyszerű-kétszer tekinti meg?

De ha a szökés nem is sikerülne neki, vagy egyáltalán szökni nem is akarna, még az is kellemetlenséget okoz a csendőrnek, ha a fogoly, az időközönként való megtekintés daczára, öngyilkosságot kísérel meg.

Leghelyesebb tehát, ha a csendőrrjárőr akár az általa elfogott akár a másként reábizott fogoly őrizetét teljesíti, előre is egy jól zárható helyiségről gondoskodik, és mikor a fogolyőrizet kezdetét veszi, rendeltessen magához egy községi rendőrt vagy más megbízható bizalmi egyént s aztán az ajtót belőlről elzárja, a kulcsot magához veszi, a foglyot vagy foglyokat megbilincselve a földre lefekteti s a járőr egyik tagja éjszél, a másik tagja pedig éjjeltől reggelig folyton ébren van és úgy őrzi foglyait.

Igaz ugyan, hogy ez nagyon unalmas dolog, és unalmaságánál fogva, különösen a már előbb kimerült csendőrnél fárasztó is. De ha a szolgálat és a csendőr saját érdeke is megköveteli, nem szabad visszariadni semmiféle nehézségtől. Különben is módjában van a csendőrnek eme unalmas óráknak szórakozás által való megrövidítéséről gondoskodni, ha attól tart, hogy előző fáradságos szolgálata következtében kimerülve elaludnék. Például, ha a tényvázlat még nincs készen és annak elkészítésére képesnek érzi magát fogjon hozzá, szerkesztsze meg előbb a fogalmazványt, aztán tisztázza le. Míg ezt elvégzi, bizonyára eljő a felváltás ideje. A másodcsendőr pedig, a kinek ekként már nem volna munkája, másolja le magának a fogalmazványt, így nemcsak ébren maradhat, de egyidejűleg az írásban és fogalmazvány szerkesztésében is gyakorolhatja magát.

Ha pedig ezzel nem foglalkozhatnának, kerítsenek maguknak valamiféle olvasmányt, birlapot, regényt, ha más nem akadna, egy nagyobb naptár is megfelel s ennek olvasgatásával, vagy számtani feladványok megfejtésével s ha ezt megunják, sétálással igyekezzenek rövidebb és szórakoztatóbbá tenni az időt.

Attól azonban óvakodják minden csendőr, hogy abban a reményben, hogy az ajtó el van zárva, a fogoly meg van bilincselve s így meg nem szökhetik — ha csak félkönyökre is lefeküdjék. A kifáradt csendőr, ha csak

kezére támasztja is a fejét, vagy ha pihenés céljából csak leül is, úgy elalszik, hogy a fogoly, a kit sorsa és a szabadulási vágy ébren tart, az ablakon keresztül is elbagyhatja a szobát a nélkül, hogy ezt ő észrevoné. Sok csendőr adta meg már ennek a jó reménynek az árát.

Ha pedig a fogoly természeti szükségét végezni szándékozván, kikéredzkedik, sohasé kísérelje egy csendőr egyedül. Ilyen esetben ha csak egy fogoly őriztetik, az az ébren levő csendőr járőrtársát költse fel s azzal együttesen kísérelje ki a foglyot. Ha pedig több fogoly van őrizetük alatt, akkor járőrtársán kívül a bizalmi egyént is költse fel, s míg egyikük a bizalmi egyén közreműködése mellett, a foglyokat — de csak egyenként és mindig meghilincselve — kikiséri, addig a másik, a távozók után az ajtót mindig bezárva a bentmaradt foglyokat felügyeli.

Az árnyékszékhez való kíséréshez lehetőleg lámpát is vitessen a csendőr a bizalmi egyénnel; sohasé engedje meg, hogy a fogoly az árnyékszék ajtaját behuzza vagy bezárja maga után. Mert ha onnan való megszökése határozottan ki is van zárva de az öngyilkosság még ott is elkövethető.

A fogolyőrizetnél, bizalmi egyén alkalmazása, a fentebb említett közreműködésén kívül még azért is szükséges, hogy a fogoly és a járőr között törtéteknek mindig legyen szemtanuja és valótlan bántalmazási vagy más kényszerítési panaszok esetén, a járőr helyes eljárását és a panasz valótlanságát, mint teljesen érdektelen fél, bizonyíthassa.

(Vége köv.)

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A kitartó nyomozás eredménye.

Írta: Hajzer János csendőrőrmester.

1908. évi április hó 22-én a kora reggeli órákban sebes-vágtatásban érkező kocsai állott meg a nemesócsai óra laktanyája előtt. A kocsiról leszállt egyén lelken-dezve adta elő, hogy gazdája Grotter Dávid nagykeszii kereskedő üzletét az éj folyamán ismeretlen tettesek feltörték s abból nagy mennyiségű bolti cikket, dobány árut és pénzt elloptak. Egyedül lévén otthon, azonnal felszereltem és a délelőtt hét órára bevonulandó járőr elé bejuttattam, a kit már az őrsállomás és a szomszédos N. község közötti útvonalon véltem előtalálhatni.

Ugy is történt. A járőr mindkét tagjával az eset színhelyére mentem, a hol a károkat fajveszélés közben, a község jómódu és békés természetű lakosságát pedig a helyszínen csoportosulva, az esetet főlhaborodással tárgyalgatva találtam.

A legnagyobb alaposággal megejtett helyszíni szemle alkalmával megállapítottuk, hogy a tettesek az utozó felől kifeszített ablakon át jutottak be a boltba, onnan azonban már a belülről bezárt ajtó mindkét szárnyának kitérése után jutottak ki, minthogy a zsákokba szedett mintegy 300 korona értékű loptott tárgyakat a kicsiny ablakon ki nem hozhatták. A betörők kilétére azonban

A legjobb órák,

legszolgáltatabb ékszeresek, egyszerűtől a legdrágábbig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden,
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyék ingyen!

Sétahajózás a Dunán.

H. jókirándulás Budafokra.

Török vendégek látogatása,

csak annyit lehetett következtetni, hogy legalább is ketten lehettek és szokásos büntetettek voltak s hogy munkájuk igen zavartalan lehetett, mert még arra is ráérték, hogy tettük közben a bolt közepére piszkoljanak.

Feltűnt, hogy betörés éjjelen a soros éjjeli őrökéért éppen a káros kocsisa és szomszédja teljesítette a közszolgálatát.

A déli 12 óráig helyben folytatott nyomozás: a káros, az éjjeli őrök, szomszédok, cselédek stb. kikérdezése semminemű eredményre nem vezetett, mert közülök az esetre nézve egy sem tudott felvilágosítást adni. Arról azonban már a helyszíni szemle alkalmával meggyőződtem, hogy a betörést nem a körletembeli s nem a helyi viszonyokkal ismerősök követték el, a mennyeiben körletemben hasonló betöréssel foglalkozók nem laktak; helyi viszonyokkal ismerősök pedig azért nem, mert azok a kereskedő egyik külön fiókjában elhelyezett papír pénzét sem hagyták volna ott.

Legelső gyanú a Komárom-érsekújvári vasút-építésnél dolgozó s nagyobbára kétes egzisztenciájú földmunkásokra irányult; ugyanezért a községtől ez irányban fekvő dunaparti árkos bokros tereprezés átkutatásához fogtunk, arra számítva, hogy ott a lopott dolgokon vagy osztoztak, vagy a sötétben azok mineműsége iránt érdeklődtek s e közben valami nyomra vezető tárgyat visszahagytak. Eme feltevésben nem is csalatkoztam, mert már délután fél két órakor egyik árok bokros helyén a boltból ellopott több üres és különféle dobozt s narancsbéjat találtunk.

Most már ismervén a tettesek menekülési irányát, Aranyos dunamenti községig gyorsan nyomultunk előre. Miután a községben semmi érdemleges nyomra vezető adatot nem kaptunk, a dunai molnároknál érdeklődtünk, ha nem-e keltek ott át csónakon a győri oldalra; egyben az ottani füzest kutattuk át. A füzesben ismét a tettesek nyomára akadtunk, hol pihenőt tartottak s a lopott tárgyak közül egy darab gyermekharisnyát, egy selmeczi pipát és egy dohányzacskót találtunk elejtve. Ekkor délután fél öt óra lévén, távirati megkeresést intéztem a komáromi őrsőz és rendőrséghez, kérve az arra menekült tettesek kézrekerítése iránti segélykezésüket. Mintán tudtam, hogy Aranyostól Komáromig a Dunán át nem kelhetek, előfogatót rendeltem a Komárom mellett épülőben levő vasútig. Ott minden barakkot átkutattunk, minden gyanúsak látszó munkást kikérdeztünk, míg végre is éji három órakor teljesen kimerülve, eredmény nélkül tértünk pihenőre egy dunaparti gátóházba.

Reggel hat órakor a komáromi őrs és rendőrség segítségével ismét nyomozásba fogtunk, de a tetteseket kézrekeríteni három napi nyomozás után sem sikerült. Bevoztunk tehát őrsünkre s én megtettem a szükséges jelentéseket s a nyomozásra megkerestem az összes megyebeli őrsöket.

Ezen betörési eset foglalta le azután minden időnket; napról-napra szolgálatban állottunk s csak a folyó ügyek elintézése végett tértem néha haza. Tömérdek gyanús egyént vettünk őrizetbe, kiket azonban alibjük igazolása után vagy szabadon kellett bocsájtanunk, vagy csak mint a közbiztonságra veszélyes egyéneket a közigazgatási hatóságnak lehetett átadnunk.

Már-már reményemet kezdettem veszíteni, midőn május hó 2-án Győrben arról értesültem, hogy április

hó végén hasonló módon törtek be egy ottani külvárosi kereskedő üzletébe s hogy onnan is hasonló árucikkeket loptak el. Azonnal vonatra ültünk s Győrbe utaztunk. Az ottani betörés színhelyét megismerve a betörés módjából s egyéb jelekből azonnal tudtam, hogy ott is az N.-ben járt betörők működtek.

Miután a győri rendőrség beható nyomozása után nem reméltem a városban eredményhez jutni, az ottani járás közigazgatási hatóságánál történt jelentkezés után a környéken kezdtünk nyomozni. Nyomozásunk harmadik napján A. község határában a vasúti töltésen járt P. L. vasuti őrtől arról értesültünk, hogy ő aznap, a kora reggeli órákban, egy fiatal szürkeruhás legényt látott a lakásától nem messze levő utról a szántóföldeken álló szalmakazalhoz menni. Látta azt is, hogy hátán vagy zsákot, vagy batyut cipelt. Mikor látta, hogy figyeli őt, a kazaltól nem messze levő kis akáczerdőben tűnt el.

Habár az előadottak nem sok eredménnyel kecsegtettek, mégis az erdő felé vettük utunkat s mikor ott semmi különösöt nem észleltünk, térti utunkban a szalmakazalt vettük szemügyre. Rövid vizsgálódás után a különben csavargók tanyázó helyének látszó kazal tövében az egyik szalmarakást frissen felbolygatottnak vettem észre s mikor arról egy nyalábnnyit leemeltem, alatta egy zsákot s abban különféle bolti cikket találtam. Örömről határtalan volt. Éreztem, hogy a tettes nyomában vagyunk. Következett a természetes eljárás. A leemelt szalmát vissza helyeztük s a kazal egyik rejtettebb helyén lesállást foglaltunk. Éjjel 11 óráig mindketten s azután fölválva figyeltünk. Hajnali 4—5 óra tájban figyelmeztetett K. csendőr járőrtársam, hogy valaki a földeken keresztül a kazalhoz közelít. Jött a tettes s nem tekintve sem jobbra, sem balra, egyenesen a kazal felé tartott. Oda érve lefordította a zsákról a szalmát s készült a zsákot kiemelni. Előléptünk s látunkra megijedve mozdulatlanul várta be, míg hozzá ugrottunk. Kérdésekre azonnal beismerte, hogy a zsákot ő hozta oda, hogy annak tartalma a győri betörésekből ered s hogy azt egy, az éj folyamán szerzett barátjához készült bevinni Győrbe. Beismerte hogy a nagykeszi és a győri betörést is ketten, egy előtte csak Pista néven s csak rövid ideje ismert csavargóval követték el. Előadta továbbá, hogy N.-ben a község pénztárát akarták feltörni, az azonban nem sikerülvén, G. üzletébe törtek be. Az ellopott holmin a község határában osztoztak meg s a dunaparti füzesbe rejtőzve mentek Komáromig. Ott egy Győr felé induló teher vonatra kapaszkodtak fel, azon mentek Győrig, hol a lopott tárgyakat S. I. kocsisnak és nejének adták el, kikkel megegyeztek, hogy majd még többet is hoznak nekik. A lopott tárgyakért kapott pénzből egész éjjel Győr egyik külvárosi kocsimájában mulattak s másnap a városon kívül elterülő buzaföldek között egy árokban tartózkodtak. Ugyanazon nap éjjelen törtek be S. I. győri lakos üzletébe s miután az onnan lopott tárgyakon a városon kívül megosztottak, Pista nevű társa tőle elválva ismeretlen irányban távozott, ő pedig a neki jutott tárgyakkal a város környékén rejtőzött, mert a győri orgadához — félve az elfogatótól — bemenni nem mert; később azonban mégis sikerült hozzá bejutni s vele a holmik árára nézve megegyezni és éppen be akarta szállítani hozzá a lopott holmikat, mikor elfogtuk.

Megállapítottuk azután, hogy az elfogott Koszta Jenő

Ha fáj a feje

ne tévovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakaesabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Kirándulás a Danubius hajógyárba.

Megérkezés az újpesti hajóállomásra.

Török vendégek látogatása

nevű betörő 29 éves, nagyváradi illetőségű czimfestő, hogy már három évet töltött fegyházban s hogy hason cselekményért fél év óta körözve van.

S. I. győri lakos kocsis lakásán házkutatást tartva, az N.-ben elkövetett betörésből származó tárgyak nagyobb részét ott, de sokat már a szomszédoknak eladogatva, azoknál találtak fel; hosszas utánjárásra mind összeszedték s a tettesrel és orgazdával együtt május hó 6-án a győri kir. ügyészségnek átadtuk.

Hiányzott azonban még a fő tettes, ki szokásos betörőnek bizonyult s kinek egy újabb kirándulásától tartottam.

Alapos megfontolás után elhatároztam, hogy megkeresem a dunántúli fegyház igazgatóságait, hogy nem-e volt valamelyikben oly „Pista” nevű többször büntetett egyén letartóztatva, a kire a már elfogott társától kapott személyleírás ráillenek. Többek között érkezett Sopronból is válaszirat egy Zsoldos István nevű fegyenczről, kire a válaszirathoz csatolt törzskönyvi lapban foglalt iratok s az ahhoz visszakérőleg mellékelt arckép szerint a személyleírás teljesen ráillett. Nevezett a törzskönyvi lap szerint már kilencz évet töltött különböző fegyházakban betörésért s a soproni fegyházból három évi fegyházbüntetése kitöltése után 1907. évi december havában szabadult ki.

Nevezett tótkeresztúri illetőségűnek lévén feltüntetve, mihelyt megállapítottam az illetékes örsét, azonnal táviratot menesztettem oda, hogy Zsoldos Istvánt feltalálás esetén vegyék őrizetbe s arról azonnal táviratilag értesítsenek.

Másnap — május 22-én — az esteli órákban már nálam volt a távirati válasz, hogy Zsoldos őrizet alatt van. Ch. próbacsendőrrel azonnal utra keltünk s 23-án reggel már Beled sopronmegyei örsön voltunk.

Itt már nem sok dolgnak volt. Rövid tagadás után a betöréseket beismerte, csak a sok helyen széthagyott bűnjelek összeszedése — a mely visszanyult Győrre — járt némi nehézséggel.

Valamennyi még megkerithető bűnjelt biztosítva, a győri örsre vonultunk be, hogy ott a tényvázlát és a bűnjelekről szóló jegyzékeket elkészítsem. Éjjel tájon jött be a laktanyába P. főhadnagy szakaszparancsnok ur, ki jelentésemet véve megjegyezte, hogy a győri örs körletében levő Abda községben is követtek el április elején betöréseket. Kérészemre betekintést engedett a nyomozati ügyek között nyilvántartott iratokba, melyeket átolvastva határozottan jelenttem, hogy az Abdán elkövetett betörések tettese az általunk elfogott Zsoldos István s hogy ezen esetekre szintén kiterjeszkedem. Nem is zártam le a tényvázlátot a már kiderített esetek tárgyalása után, hanem a következő reggel, az ujonnan felmerült két betörésre vonatkozólag Zsoldost kérdőre vontam s minden kerülgetés nélkül ráfogtam, hogy az Abdán április öt- és hatodiká éjjelen H. és B. kereskedők boltjait is ők törték fel. Nem csalódtam; rövid tagadás után mindkét betörést s a bűnjelek hollétét is beismerte.

A közel 1400 korona értékű ellopott bolti cikkek nagyobbbrészt megkerülvén, azok a tettesrel együtt a győri kir. ügyészségnek adattak át s velük együtt több jobbmódu egyén került mint orgazda a vádlottak padjára s mindannyian elvették méltó büntetésüket.

Tárgyilagosan igyekeztem esetelni egy eleinte sikertelennek látszó nyomozás befolyását.

A mint az elmondottakból láthatjuk, kitartással és igyekezettel számos oly esetet deríthetünk ki, a mely különben a kiderítetlen bűnügyek nyilvántartásába kerülne.

Munkálkodjunk kitartással, ambícióval; oktassuk a gyakorlati példaadással bizditsuk és befolyásoljuk fiatalabb bajtársainkat, mert csak így tartjuk meg a nagyközönség belénk, illetve testül-tünkbe vetett bizalmát, lépten-nyomon tapasztalható tisztelétét és szeretetét, ha eruyedetlen szorgalommal igyekezünk megtisztítani a tisztas társadalmat az általuk becsületes munkával szerzett javak rablóiától s az életüket és testi épségüket veszélyeztető elemektől.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A sas.

A római caesarok korától kezdve, a kik hatalmi jelvényükként használták a főistennek, Jupiternek szentelt sasmadár alakját, a sas heraldikai jelentősége mindenkor elsőrangú helyet biztosított a fejedelmi szárnynak még a vadászvilág körében is. Annyira fejedelmi szárnyas maradt ő aztán a középkoron át is mind e mai napig, hogy a leghatalmasabb uralkodó dinasztiák a sast, mint a császárság jelvényét, címérdíszként mind e mai napig megtartották; e tekintetben elég, ha ráutalok a német-római császársághól kialakult két középeurópai császárságra, úgymint: az osztrákókéra és a németekére, az oroszra s a Napoleon el nem homályosítható császári sasára. A sasok ókori tekintélyéről és jelentőségéről kötetekre valótl olvashatunk a régi kor görög és római klasszikus íróinál; ám az iskola padjából sokkalta ismeretesebb dolgok ezek, semhogy a saszárnyasok ókori jelentőségét külön kellene részleteznünk; viszont sokkalta kevésbé ismeretes a sas a középkorból, ezért tehát lássuk a hogyan a középkor „Brehm-je: Albertus Magnus, a nagy természettudós kimerítő részletességgel megemlékezik róla.

Albertus Magnus 21 kötetes érdekes régi természetrajzi munkáját a XIII. században írta; művének eredeti kéziratát Köln városa őrzi; nyomtatásban a mű elsőbbben 1555-ben jelent meg Cyriaco Jakobi nyomdájában a Rajna melletti Frankfurtban. A 21 kötetre rugó tekintélyes állattani és természettudományi munka megírója 1193-ban született s meghalt 1280-ban; tehát elég szép kort ért el. Nagy munkájában a sasról körülbelül a következőket írja:

Az Aquila az összes szárnyasok királya, tollazatában sötétszínű, a mi aztán élemedettebb korában fakulni kezd. Lábai sárgák, hegyes karmokkal fölfegyverezve; csőre szürkés; széles szárnyain a tollak keskenyek, kissé befelé hajlók. Magasan repül és rendkívül éles szemű, úgy hogy szempiszlantás nélkül tekinthet a fónyló napba. Tüzes, sárga szemének fénye a topázéra emlékeztet, míg sötét pillaszőrök által árnyaltszembogara inkább a zafirkó tüzébe hasonlítható. A fogságban megszelidült és a beidomított sas sokkalta ügyesebben vadásztat a nyúlra, mint akár az ember, akár pedig a vadászeb. Hogy a sas sokat fürdene a vizekben, a mint azt róla Joras és Adeljnus régebben írták, nem tartom valószínűnek. Már magas röptével is felülmulja a föld összes ismert szárnyas-

A mindennapi kenyérből fontosabb a háziasszonyoknak a jó kávé. — Jó, izlatos, zamatos, erős és színdua kávé csak a «Valódi PATRIA pótkávéval» lehet főzni. A «Valódi PATRIA pótkávé» a legjobb nyersterményekből a leggondosabban készül s előnye, hogy igen kiadós, nem savanyodik meg, így a főzet igen édes, tehát megtakarítás érhető el a cukornál. Bevásárlásánál csak az igaz színmagyar «Valódi PATRIA Pótkávé» kérje, mely minden üzletben kapható és több első díjjal lett kitüntetve.

Török vendégek látogatása. — A hatvani cukorgyárban.

feléit; értetű tehát, ha onnan a magasból, valamennyi fölött uralkodni képes. Rendkívüli ingerlékeny, mérges természetű, a miben aztán a többi ragadozó is igyekszik őt utánozni. Általában Európában batfélé sas ismerünk. A legkiválóbb köztük az Aquila Herodius; nemes alakjának ábrázolásával lépten-nyomon találkozhatunk. A Herodius után legkiválóbb sasfaj az Aquila heros, a mely főként vadlúdra és hattyúra vadászik. A harmadik sas legörömelebb az erdő csonka törzseire, a tőkésre száll. Zsákmányát az apróbb szárnyasvilág szolgáltatja, ámde azért vadlúdra, és még a vadkacára is rácsap. Tollazata szürkés. A negyedik sasféle kizárólag ballal táplálkozik; tollazata pettyes; nagyobb tollai felváltva feketék és fehérek; nyakán és hátán is feketén foltozott; lábainak alkata némileg emlékeztet az úszóbartyás vadlúdera. Legörömelebb a vízpartmenti fákon tanyázik, a honnan éles szemmel lesi a zsákmányt. Az ötödik sasfaj az előbbieknél sokkaltá kisebb alkatú; zsákmányát rendszerint a magasból lepottyantja a földre, hogy az így összezúzódjon a szilárd módon könnyebben fellakmározhassa. Tollazata tarka-pettyes. A hatodik sas ugyancsak furcsa speczies; többnyire a magas Alpok hegyvidékein tanyázik; tollazata fehér. Főtápláléka a nyúl, fiatal róka, de azért rácsap az ebrre és a malacra is; időnként a balat sem kiméli, sőt a balak kedvéért örömele elidőzik a hegyi vizek táján is. Mind a balsas-speczies megögyezik abban, hogy szerfölött puha, meleg fészket rak fia számára; a bol állathörböz hozzájuthat, legörömelebb azzal aljasza aztán fészket. Az, a mit Plinius ír a sasokról, hogy tojáaikat rókabőrbe göngyölgetik s a kiköltést a nap melegére bízzák, mesebeszéd; viszont igaza van abban Pliniusnak, hogy a fiaikat nevelő sasok fészkeben a

vadkacsák, vadludak és nyulak szúzainak csontmaradványaira akadhatunk.

A középkor idején tehát ez volt az egész, a mit az állattan és a vadászvilág a sasokról följegyezni tudott; ám azért Albertus Magnus 700 esztendőse följegyzéseiből ráismerhetünk a mai sasokra is! Európa egyéb államaiban időnként megforduló sasok elősorolását mellőzve, hazánkban a sasokat ma a következő fajták képviselik: a közváli sas, a parlagi vagy pusztai sas, a külföldi császári vagy királyi sas-a; a nagy berki sas, a kis berki sas, a réti sas, a törpe sas, a csikoltfarkú sas. Ezek volnának a hazánkban ismertebb Aquilidák.

A valódi sasokat, az Aquilidákat egyéb sasrokonzattól szembeötlően elsőben is a csüd fogja megkülönböztetni. A csüd (tarsus) az Aquilánál közvetlenül a karmok elágazásáig tollal fedett, gatyás.

A nálunk is honos sasok közül kétségtelenül legtekinélyesebbek egyike a parlagi sas, az Aquila melanaleus Linné, a melyet a heraldika is Aquila imperialis néven ismer. Impozáns formájának ábrázolásával már a római imperializmus idején találkozhatunk, még pedig az összes császári légiók zászlórudain, tetőjelvényként. Az Aquila imperialis alakjával ismételen találkozunk aztán a római-német, a francia, az orosz, az osztrák és az új-német császárság jól ismert czimereiben is. Minél sötétebb, majdnem feketés e sas tollazata, annál idősebb példánnyal van dolgunk, míg a fiatalabb példányok színesete általában világosabb s csak a harmadazori vedlése után kezd az lassanként intenzivebb sötétes színt ölteni. Egyben minél idősebb a példány, annál sötétebb árnyalatúak a váll jellemző fehéres joltjai is. Az ornithologusok egy része azért a parlagi sas s a császári sas két külön fajnak veszi.

66 A magyar királyi csendőrség szilveszter-figyelmebe!
 Minden csendőr, ki órát, ékszer, gramofont vagy bármily más czikket akar vásárolni, nálam következésképp beszerezheti: 40 kor.-ig havi 4-5 kor., 60 kor.-ig havi 6 kor., 80 kor.-ig havi 7-8 kor., 100 kor.-ig havi 9-10 kor., 180 kor.-ig havi 12 kor., 200 kor.-ig havi 16 kor. Ezen felül egyezség szerinti. Az órákól 10 évi jótállás, feltétlen tisztaságos kiszolgálás. — 1 gramofon kitűnő kivitelű, 20 darabbal (10 nagy dupla lemezel, 100 tövel), portómentesen 100 kor., havi 8 kor. részletekben.

Brucker Győző Nándor és Tsa

magyar műórás és műtövös

Győr, Kazinczy-u. 15. sz.

A parlagi sas legkedvesebb eledele az ürge, a mi bázánkban mindenütt bőven akad. A mint Brebm írja, Észak-Ázsia nagyszámú parlagi sasainak főtápszerét a szibériai síkföldek nagyszámú ürgéi és icbnenmonjai szolgáltatják. A parlagi sasok verébfészkekkel valósággal telelakott rengeteg méretű, bár aránylag csekély irtartalmú fészkeinek egybeállítására vajmi kezdetlegesnek mondható.

A réti sást egyéb sasoktól a négy czmnyire gatyátlan csüd tüstént megkülönbözteti; e mellett testalkata is tömörszibb, mint például a köszáli vagy a parlagi sasé. Míg a parlagi sas csőre épen olyan hosszú, mint maga a fej, a réti sasnál a csőr szembeötlően rövidebb, ám viszont erőteljesebb alkotású; míg a parlagi sasnál megint aztán a karmok a hatalmasabbak. Míg a fiatalabb réti sas negyedik életévének bekövetkeztéig sötétes színezetű s csak utóbb ölt világosabb árnyalatokat, a parlagi sasnál épen megfordítva áll a dolog. A repülésben is észlelhetünk némi különbséget; nyanyis a réti sas repülés közben feltűnően lefelé hajtja fejét, a parlagi sas ellenben előre nyújtott nyakkal, fejét kissé magasabban tartja.

A réti sas nappali orvadaraink egyik legveszedelmesebb speciese, a mely a nyúltól az őzgidáig s a fogsólytól a túzokig valamennyi basznos vadnknak állandó tizedelője. A vízi szárnyasok sorából legkitartóbban a vadkacsát üldözi, rendszerint mindaddig, a míg a vehemens üldözéstől a kacsza holtra merülten, prédájává esik. E tekintetben fáradhatatlan üldözője ő valamennyi vízi szárnyasvadunknak, akár a víz tükrén úszkáljon az tova, akár pedig fent a levegőben keresen magának menekülő utat. Az elősorolt zsákmányobjektumoknál is konokabb üldözője aztán a halnak; még pedig az év minden szakában mindaddig, a míg a tél jégpánczéja el nem zárja előle az ízes húsú halakat. Mibelyt aztán jégkéreg borítja a vizek felületét, a balpusztító réti sas s tavavonul délnek, a hol a vizek jégmentes nyílt területén tetszés szerint folytathatja bázánkban abbanhagyott halpusztításait. Sajnos, kivált bázánk délvidékein, az Alduna legkeményebb telek szakában sem ölt jégpánczét, érthető tehát, ha a réti sas örömet és állandóan út tanyát és fészkel az Alduna mentén elbúzódo ligetek tájékán.

KÉPEINKHEZ.

Török küldöttség Budapesten.

Törökország intéző körei a nyugati államok intézményeinek tanulmányozását határozták el. A tanulmányozandó államok közül elsőnek Magyarország szemeltetvén ki, október 20-án, Riza Tervfik bey dr. vezetése alatt, egy közel harmadfélszáz tagot számláló török küldöttség érkezett Budapestre. A küldöttségben, a Törökbirodalom számos előkelő vezető férfian kívül, a hadsereg, haditengerészet, a csendőrség, a rendőrség, a tudomány, az irodalom, a művészet, ipar és kereskedelem képviselői foglalnak helyet, ki-ki a maga ressortját téve tanulmány tárgyává. Október 23-án délután 2 órakor, mintegy 40 török tisztből álló küldöttség, a kíséretül melléjük rendelt három vezérkari-, három közóshadseregbeli- és egy buszárszázados valamint Raebel Lambert csendőrfőhadnagy vezetése mellett megtekintette a budapesti csendőrlaktanyát is, hol a küldöttség tagjai, a Kiss László őrnagy élén egybeegült csendőrtisztikar általi fogadtatásuk után, beható

tanulmány tárgyává tették intézményünket. A küldöttség a magyar csendőrségről az őszinte elismerés hangján nyilatkozott. A török bizottság tagjai közül Izmail vezérkari ezredes, csendőrpáncsnok, továbbá Khemil bey, gyalogsági őrnagy, a salonikii rendőriskola parancsnoka, Lutfy Dervicbe bey, mitrovicai és Fehmi effendi salonikii csendőr századosok, végül Hakki bey, corvettkapitány (volt csendőrtiszt) neveit sikerült feljegyeznünk. Megemlítendőnek tartjuk még, hogy a török kormány — vett értesítés szerint — közbiztonsági intézményeink tanulmányozása céljából, a m. kir. csendőrség és a m. kir. államrendőrséghez hosszabb időre tiszteket szándékozik kiküldeni.

Török vendégeink itt létük alatt több nevezetes intézményünket is meglátogatták. Többek között a mezőgazdasági muzeumot, a Danubiusz bajógyárat, a Hatvani cukorgyárat, a Mezőhegyesi állami állattenyésztésünket s oltani cukor- stb. gyárat. Csak természetes, hogy minden ilyen látogatás a legszívélyesebb fogadtatással kezdődött és barátságos díszebéd — vagy vacsorával végződött; amely utóbbiakon ünnepélyes felköszöntőkben és kellemes epizódokban sem volt hiány. Szóval ünnepeltük és ünnepeltettük török vendégeinket magyar vendégszerettel mindenütt; ők pedig — legnagyobb örömünkre — felhasználván a területen kivülség előnyeit, a Korán tilalma ellenére itták a zamatos magyar bort és pezsgőt, sőt Mezőhegyesen még a magyar lányokat meg is táncoltatták.

Jelen számunkban, az egyes kirándulásokról felvett képeket olvasóinknak bemutatjuk.

HIREK.

November elseje. A folyó évi novemberi kinevezések által, — a melynek eredményét, lapunk mai számának hivatalos részében, részletesen ismertetjük, — a csendőrtisztikarban egy ezredes, egy alezredes, három törzstiszti teendőkkal megbízott százados, két főhadnagy, két hadnagy és egy zászlós emelkedett a magasabb rendfokozatba.

Kedvezmény az őrsőknek. Értesülésünk szerint, a honvédelmi miniszter, a csendőrsők közgazdálkodásának fellendítése céljából, az oly őrsőknek, melyek területén a legeltetés és a takarmány beszerzése nem ütközik nehézségekbe s a melyek ezenkívül, megfelelő istállóval is rendelkeznek, a földmivelésügyi miniszter útján, fejős tehennel leendő ellátását határozta el. A földmivelésügyi miniszter által az illetékes kir. gazdasági felügyelőségek útján, annak idején beszerzendő és a csendőrsőknek kiosztandó fejőstehenek, a szarvasmarha köztenyésztésben megállapított fajtákból fognak vétetni, a melyeknek beszerzési ára, az azokat igénybe vevő őrsők által, később meghatározandó — hosszabb — idő alatt, részletekben lesz a kincstárnak visszafizetendő. A honvédelmi miniszter ezen nemes szándéka fényes bizonyítékát képezi a csendőrségi intézmény iránti jóakaratu atyai gondoskodásnak.

A Priszlop látogatóinak menedéke. A máramarosi hegyek közül a Bukovina batárán fekvő és természeti szépségekben gazdag Priszlop nevű, 1561 m. magas havast, a mely a legközelebbi községtől — Borsától — is 25 klm. távolságban fekszik, nyaranta sok kiránduló keresi fel. A kirándulók azonban a nagy kiterjedésű havasban, a melyen — a csendőrsőn és egy néhány jubszálláson kívül — emberlakta hely nincsen, szük-

ség esetén menedéket nem találtak. Ezen segitendő, a honvédelmi miniszter — a belügyminiszterrel egyetértőleg — a folyó évi 111,905/16. számú rendeletével megengedte, hogy a Priszlop havason menedékre szoruló kirándulók, a kényszerítő szükség tartamára, a legénység megterhelése nélkül, a polgári tisztviselők által fizetendő térítmenyek ellenében, a priszloptetői csendőrsőn megzálhassanak és étkezhessenek is. A honvédelmi miniszter ezen humanus intézkedése folytán előrelátbatólag számos turista fogja az emberlakta helyektől távol és egyedül álló őrs biztos menedékét igénybe venni.

Egy csendőr megtámadtatása. Szalma Ferencz tápiószentmártoni őrsbeli csendőr, helyi szolgálat teljesítése közben október 24-én este 1/8 órakor a községben lövöldözést hallott. A lövöldözés okát megtudandó, annak irányában haladt s Bella Pál földmives háza előtt 4—5 suhanczot talált. Szalma csendőr a lövöldözésben gyanus suhanczok megmotozását akarta fogantatosítani, a miben őt, a lakásából előjövő Bella Pál neki szegzett és elcsettentett forgópisztolylyal megakadályozta. Szalma csendőr az őt ily módon megtámadó Bellára egy találat nélküli lövést intézett, a minnek megtörténte után a suhanczok szétfutottak, Bella Pál pedig a nyitott kapun beugorva, az udvar kerítése mögött fedett állást véve, Szalma csendőrt újra czélba vette és forgópisztolyát ismét elcsettentette, Szalma csendőr ekkor Bellára a nyitott kapuajtón át egy újabb lövést intézett, a mely lövés azt baloldalán érve, a tüdőt, májat és vesét összeroncólva, halálosan megsebesítette. Bella Pál a rögtön igénybe vett orvosi segély daczára, rövid idő múlva meghalt.

Házasság. Kálmán János főbadnagy, a kolozsvári 1. szakasz parancsnoka, október 17-én, Désfalván, Derzi Ilona, Katalin, Zeuzsanna urbölggyel házasságot kötött.

Gyászhir. Petrás János, IV. számú csendőrkerületbeli cz. őrmester, folyó évi október 15-én, Sátoralja-ujhelyben meghalt. Hült teteme ugyanott 17-én helyeztetett leújított özvegye és bajtársainak részvétele mellett örök nyugalomra. Mírteik István, VIII. számú csendőrkerületbeli őrsvezető, komorzáni őrsparancsnok, október 21-én, életének 40. évében, rövid szenvedés után, meghalt. Temetése október 23-án, a római katolikus vallás szertartása szerint, ugyanott ment végbe. Elhalálzásáról a VIII. kerület 6. szárnyának altisztikara és legénysége gyászjelentést adott ki.

Kérelem. Bartha Ferencz, Máramarosmegye Szarlok községben állomásozó csendőr kéri Gadó András és Balla Lipót, IV. számú, Kolozsvári Ferencz, I. számú, Kurucz János, III. számú és Szűcs Mibály, II. számú csendőrkerületbeli csendőröket, hogy czimüket vele, mielőbb tudassák. Bélyeget lapunk javára bevételztük.

KÜLÖNFÉLÉK

Bölcs itélet. Egy Nekasszov nevű diák Gogolevka falu közelében növényeket gyűjtött. A parasztok ezt nem tudván mire való, csakhamar körülvették és azzal gyanúsították, hogy a falu körül «kolerát bint el». Beczipelték a községházára és bosszú kihallgatásnak vetették alá, a melynek folyamán halállal való fenyegetésekben sem volt hiány. Végtére is megmotozták és szerencsétlenségére egy doboz fogport találtak a zsebében.

Szerintük ez nem lehetett más, mint az a kolera-méreg, a melyet kint a réten elbintett. Nos, ama régi elv szerint, a mely úgy hangzik, hogy: fogat fogért, szemet szemért, arra ítéltek, hogy azonnal egye meg — a mérget. A szerencsétlen fiatalember — mit tehetett egyebet? — kénytelen-kelletlen lenyelte az ő «kolera-mérgét», mire szabadon bocsátották.

Idomított legyek. Az idomított bolbák nem tartoznak a ritkaságok közé. Idomított legyekről azonban még nem hallott senki. Most végre egy angol tanárnak, — F. P. Smithnek hívják ezt az ügyes férfit — a legyek idomítása is sikerült. Azok, a kik már részeseültek abban a szerencsében, hogy az érdemes angol tanár légy-csapatát munkában lássák, nem győzik eléggé magasztalni e hatlábú állatok rendkívüli tanulékonyágát és valóságos csodákat regélnék azok ügyességéről. Az egyik idomított légy például finom chiffonruhácskát visel, leül egy piczi székre és ölébe ültet egy légyfiókot. Egy másik légy valóságos czirkuszi mutatványt végez. A gazdája felzólítására rárepül egy körbenforgó kerékpárra s úgy biciklizik, mint a legjobb versenykerékpáros. Legcsodálatosabb azonban két kis légynek a mutatványa egy guruló golyón. Az egyik légy állandó mozgásban tartja a golyót, a másik légy pedig rajta áll és oly ügyesen követi lábmozgásával a golyó gurulását, hogy sem le nem esik, sem fel repülni nem kénytelen. Smith tanár, a ki valószínűleg élete javarészét szentelte a légy-nevelésnek, elért sikereire nagyon büszke és legutóbb az egész légy-társaságot lefényképezette. A fényképek nagyított példányait a tudományos intézeteknek fogja ajándékozni.

Milyen drága a repülőgép? Mostanában a repülő emberek — hogy ne mondjuk — a repülőgépek a nap hősei. Nálunk is óriás batást tett a francia Blériot minapi repülésével, de külföldön meg már kezd egész közönséges lenni a dolog, s a repülőgép hamarosan olyan kereskedelmi forgalmi cikk lett, mint például az automobil. Érdekesnek tartjuk itt egy pár nevezetesebb repülőgép fajtának az árát följegyezni. A Blériot-fajta a milyenen ő átrepülte a csatornát s a milyenen Budapesten is repült 24 lóerejű géppel: 10.000 korona; ugyanaz kétezemélyre 50 lóerővel: 19.000 K. A 60 lóerejű a milyennel a gyorsaság-versenyt nyerték, 27.000 K. Legkecsesebb a Latham masinája, szembenézve, mint egy óriási madár, oldalfaszt, mint egy karcsú csónak: ára 50 lóerővel, 25.000 korona, 100 lóerővel 40.000 korona; a Paulban-féle gép (50 lóerős) 22.000 koronáért megrendelhető; 25.000 K. a Farman-féle. A Wright-féle gépeket (30 lóerős) 25.000 koronáért szállítják. És bárki tanulhat repülni, akármelyik gépen; a tandíj 1000 kor. Ha a masinában kár esik, a kár a gyárost terheli. A bőriért ki-ki maga felel; kártérítést a gyárost nem fizet. Angliában pedig rendszeresen tanítják már a repülést...

Metuzsálem. Metuzsálem, ama bizonyos legöregebb emberek legkiválóbb példánya csak 78 éves és 9 hónapos volt. Erre az eredményre jut a «Jewish World» (Zsidó Világ) egyik munkatársa, ki az öreg úrnak problémájával foglalkozott. Föltehető, írja, hogy az őskorban a boldat használták időmérőül, ez azonban nagyon körülményes lévén, szükségét érezték a nagyobb időbeosztásnak. Egy elmélet szerint az első esztendőök, öt hónapból álltak, de ezt csak később használták. Ha a hold 29 1/2 napos körforgását vesszük esztendőnek, akkor Adam (930 év) voltaképp csak 75 1/2 éves volt, Matuzsálem pedig (969 év) 78 3/4 éves. A zsolttáros szerint is 70

év az ember életkora s nem tehető föl, hogy a patriárkától Dávidig az emberi életkor $\frac{1}{15}$ -ed résszel meg-
rövidült volna. Ha pedig az ötbónapos esztendőket
vesszük, akkor Abrabám, ki a biblia szerint 175 éves
volt, voltaképp csak 72 évet élt, Izsák pedig (180) 74 évet.
A 12 hónapos esztendővel az egyiptomiak kezdtek szá-
mitani.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéz-
iratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes
ily esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva,
nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva
olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.
Szolgálattal kapcsolatos kérdésekre csak az esetben
válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelen-
tőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és
a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés
előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által
megérthető legyen s így a felesleges kérdezőskörlé-
seknek eleje vétesse. Képp ily módon adjuk meg az
általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

K. J. Rudabánya. Első kérdése teljesen értelmetlen, a máso-
dik kérdésére pedig, szolgálati dolgot érintve, nem válaszolunk.

Marosmenli csendőr. Nem.

Dénes járásörmester és Franz őrsv. sorsjegyei nem nyertek.

J. S. Aggodalmi feleslegesek. E belyűt adjuk meg úgy a
hozzánk, mint Hein György hadnagy szv. úrhoz intézett
levelére a választ s a küldött 45 fillérmű bélyeget, — melyet
lapunk javára fordítottunk — itt nyugtázzuk. Ön el akar venni
egy nyugdíjas özvegyet s fél attól, ha az nyugdíját megváltaná,
az esetleg a csalás árnyalatát viselné magán. Hát legyen nyu-
gód, korántsem az. Az özvegy ily esetekben élvezett nyugdíját
megválthatja, mert erre törvényben biztosított joga van. Ha
tényleg el akarja venni, akkor szedje össze a szükséges okmá-
nyokat s adja be nősülés iránti kérvényét s ha az már kezei
között lesz s az egybekelés már megtörtént akkor következ-
képen járjanak el: Neje a házassági anyakönyvi kivonat csato-
lása mellett jelentse be közvetlenül a m. kir. belügyminis-
teriumnak az újbóli házasságra lépést s kérje eddigi 430 kor. nyug-
díjának megváltását és a netán életben levő gyermekek részére
a nevelési járulék folyósítását. Végkielégítés címén 860 korona
lesz folyósítva s az életben levő kiskor gyermekek mindegyike
évi 54 korona — előlegez havi részletekben folyósítandó — ne-
velési járulékban fog részesülni, mert a gyermekek az anya új-
bóli férjhez menetele napjától kezdődőleg a törvény értelmében
szülőtlenné árváknak tekintendők. Az egybekelés előtt hiába kérné
arája nyugdíjának megváltását, mert azt a m. kir. belügyminis-
terium semmi szín alatt sem engedélyezné.

Határszéli. Rosszul tudja, mert csak az az idő, a melyet a
szerb mozgalmak idején tényleg szolgálattalag a határszélen túl-
tött, fog kétszeresen számíthatni. Pld. Ha ön 6 hónapig teljesít-
tett határszéli szolgálattal, akkor ez a 6 hónap esetlegesen nyug-
díjazásánál egy évrnek lesz számítva.

M. J. őrmester Mezőkeresztes. Nem szükséges, okmá-
nyok nem kellene, kérvény szolg. uton a m. kir. kereskedelmi
minis-teriumhoz terjesztendő elő, a hol annak idején a kinevezés
is történik.

B. pr. cs. Rajka. Szolgálati ügy.

B. A. csendőr Nagysurány. Csak magánjogi kártérítésről
lehet szó, csendőri beavatkozásnak helye nincs.

N. J. pr. csendőr. F. évi október hó 16-ával a VI. kerület-
hez helyzetetett át. (106556/16 sz. honv. min. rend.)

S. J. cs. cz. őrsvezető Dognácska. Annak a szolg. szab. I. r.
24. pontjához semmi köze; az őrsparancsnok ilyet nem követelhet

B. M. t. A magán (extra) ruha szolgálaton kívül viselhető,
azt senki meg nem ekadályozhatja. Nem lehet ugyanaz, mint a
kincstári ruha, mert finomabb posztóból készült. Szabása — ter-
mészetesen — ugyanolyan, mint a kincstári ruháé. 2. Nem tar-
tozik hozzánk. 3. A víz szorosan véve sem élvezeti, sem élelmi,
hanem életzükségleti cikk.

M. S. Kérését — egész bátran — szolgálati uton adja elő.

Sz. L. H. Még nyomáé alatt van, előreláthatólag tavasszal
jelenik meg.

Magashegyi. 1. Szolgálati ügy. 2. A járőrvezető a felelős.

Sz. J. csendőr. Nem.

V. J. l. cz. őrsvezető. Olvassa el J. S. alatti válaszunkat.

F. őrsvezető Brassó. 1. Nagyjában helyesen fogja fel a dolgot.
2. Igen.

E. Sz. csendőr. Minden attól függ, vajjon az orvosi vélemény
szerint törődöttsége szolgálatteljesítés következtében keletkezett-e,
vagy sem? Ajánljuk, hogy feltétlenül vizsgáltaassa meg magát
orvossal, azt hisszük az ön baja még nem oly nagyfokú, hogy
azt sikeresen gyógykezelné ne lehetne? Váaszanyerheti még
szolgálattal kapcsolatos azzal egész töprengése tárgyalanná vált.
Mi ugyan nem kételkedünk betegségében, de levelének egész
hangja azt a benyomást teszi reánk, hogy — 4 csendőrségi éve
már meglévén — felülvizsgálat folytán végkielégítéssel akar ol-
menni abban a reményben, hogy igényjogosultsági igazolvány
alapján aztán valami más polgári államszolgálatot nyerhessen
el l. Őva intjük az ily lépéstől, mert balul üthet ki a dolog s ön
állami szolgálatot nem nyerhetvén, a végkielégítés elköltése után
oly egészséges lesz, mint a makk s egy szép napon újból vissza
kivánczol oda, ahol volt, ahova azonban már a mai viszonyok —
között — többé vissza nem térhet.

T. J. cs. cz. őrsvezető Székul. t. Szolg. uton előterjesztendő
azon posta- és távirtdigazgatóságához, melynek területén óhajta
kinevezését. 2. Kolozsváron.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Betűtalány.

SZ ÖÖÖ $\frac{E}{V}$ Y

Számtalány.

Bal zsebemben háromszor annyi van, mint a jobb zsebemben,
mellényzsebemben egygyel kevesebb mint a jobb zsebemben
levő pénz fele. Ha a jobb zsebemben levőt a mellényzsebembe
teszem, egygyel kevesebb lesz, mint a balzsebemben levőnek a
fele. Összesen 161 koronám van, Mennyi van mindegyik zse-
bemben?

Megfejtési határidő: 1909 november 32.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet
királyné Sanatorium-sorsjegy lesz kiosorolva.

Lapunk f. évi 43. sz.-ban közölt fejtörők helyes
megfejtése:

Képtalány: •Nagy fának mindig nagy az árnyéka.»

Betűtalány: •Renjel.» — Minűtalány: •Blériot.»

Helyes megfejtés nem küldetett be.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ó császári és apostoli királyi Felsége folyó évi október hó 25-én, Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával 1909. évi november hó 1-ével legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott:

A tábournoki karban:

vezérőrnaggyá:

altorjai Altorjai Imre csendőrezredest, (rang: 1909 november 4.) a magyar korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének helyettesét.

A m. kir. csendőrség állományában:

ezredessé:

Fery Oszkár alezredest, az I. számú csendőrkörület parancsnokát (rang: 1909 decz. 18.)

őrnagyká:

1909. november 1-ei ranggal:

a következő másodtörzstiszti teendőkkel megbízott századosokat:

Báró Gyulát, (1. rangsz.) a IV.,
tordai Sándor Lászlót, (2. rangsz.) a III. sz. csendőrkörületnél; továbbá

(Florschütz Nándor, a m. kir. horvát-szlavon csendőrség állományába tartozó százados rangjának fenntartása mellett)

Spalla Aurélt, (4. rangsz.) a VII. sz. csendőrkörületnél, másodtörzstisztekké való kinevezés mellett.

(Legf. elh. kelte: 1909 okt. 25.)

(Rend. sz. 13,426/eln. 1909 okt. 26.)

Századosokká:

1909 november 1-ei ranggal:

a következő főhadnagyokat:
Nevelits Kálmánt, (1. rangsz.) és
Sikorszki Zeigmondot, (2. rangsz.) mindkettőt az I. sz. csendőrkörület állományában;

főhadnagyká:

1909 november 1-ei ranggal:

a következő hadnagyokat:
bobrovniki és felsődriethomai Lukácsi Bélát, (1. rangsz.) a II. és
Harsányi Barnát, (2. rangsz.) a VII. sz. csendőrkörület állományában;

hadnaggyá:

1908 november 1-ei ranggal:

a következő zászlóst:
Müller Bélát, (3. rangsz.) a IV. sz. csendőrkörület állományában.

Megbízottak:

1909 november hó 1-ével:

Fliesz György I. sz. csendőrkörületbeli zászlós, a dicsőszentmártoni,

Rutkovszki Győző III. sz. csendőrkörületbeli zászlós, a kalocsai,

Nagy Lajos I. sz. csendőrkörületbeli zászlós, a szilágy-somlyói,

Huszár Ágoston II. sz. csendőrkörületbeli zászlós, a lugosi 2.,

Herold Ádám IV. sz. csendőrkörületbeli zászlós, a felsővíssói,

Preyer László V. sz. csendőrkörületbeli zászlós, az aranyosmaróthi,

Fodor György V. sz. csendőrkörületbeli zászlós, a lipótszentmiklósi,

Márton Lajos VII. sz. csendőrkörületbeli zászlós, a nagyszebeni 2.,

Goldhammer Imre VIII. sz. csendőrkörületbeli zászlós a nyiregyházi 2.,

Baumann Dezső VI. sz. csendőrkörületbeli zászlós a kaposvári 3.,

Seidler Endre VII. sz. csendőrkörületbeli zászlós a sepsiszentgyörgyi és

Müller Béla IV. számú csendőrkörületbeli zászlós a munkácsi szakaszparancsnokság ideiglenes vezetésével.

Áthelyezettek:

1909 november hó 1-ével:

egybázipakai Andrassy József, II. számú csendőrkörületbeli főhadnagy, szentesi szakaszparancsnok, hasonló minőségben az V. számú csendőrkörülethez: Losoncra;

Verbó János II. számú csendőrkörületbeli főhadnagy, oktatótisz, az oktatótiszti teendők alóli felmentés mellett, szakaszparancsnoki minőségben ugyanazon csendőrkörületben: Szentesre;

Stolzenberg Vilmos II. számú csendőrkörületbeli főhadnagy, makói szakaszparancsnok, oktatótiszti minőségben ugyanazon csendőrkörületben: Szegedre;

Donó Árpád I. számú csendőrkörületbeli hadnagy, a kolozsvári 2. szakasz parancsnoka, szakaszparancsnoki minőségben a II. számú csendőrkörülethez: Makóra;

Molnár Károly IV. számú csendőrkörületbeli főhadnagy, munkácsi szakaszparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkörületben: Nagyszőlőse;

Szederkényi Elek, IV. számú csendőrkörületbeli főhadnagy, beregzászi szakaszparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkörületben: Kassára;

Rick Dezső IV. számú csendőrkörületbeli főhadnagy, kassai szakaszparancsnok, hasonló minőségben az V. számú csendőrkörülethez: Komáromba;

Brettschneider Béla VII. számú csendőrkörületbeli hadnagy, a nagyszebeni 2. szakasz parancsnoka, hasonló minőségben az V. számú csendőrkörülethez: Pöstyénbe;

Báitz Jenő III. számú csendőrkörületbeli hadnagy, kalocsai szakaszparancsnok, a VIII. számú csendőrkörülethez: Nagyváradra, mint a 3. szakasz parancsnoka;

Havranek János V. sz. csendőrkörületbeli hadnagy, losonci szakaszparancsnok, hasonló minőségben a IV. számú csendőrkörülethez: Beregszásra;

Szekendy Béla V. számú csendőrkörületbeli hadnagy, aranyosmaróthi szakaszparancsnok, mint a 2. sza-

Van szerencsém szives figyelmét felhívni gyógyszeráram alatt felsorolt és kizárólag készítményeire.
Herczegné-krém a legfőbb kár- és arczfájdalmóító kenőcs pár napi használat után szeplo, majfoló, pórszandákat elmulaszt. A barna arczbőr: bővödőrre teszi. Egy doboz ára 1 K. **Herczegné-szappan**. Igen finom illatu teljesen ártalmatlan szappan. 1 db ára 60 fillér. **Herczegné fogviz**. Igen kellemes zamatu száj- és fogviz, pár csapott vére egy pohár vizre, a száj és fogak apóllásához nélkülözhetetlen. Egy üveg ára 70 fillér. **Herczegné kőrfájdalmóító folyadék**. 3 nap alatt a legdurvább kezét is puhává, hársónymává teszi, a felepedezett kezét 1-2-szeri bekenés után meggyógyítja. 1 üveg ára 60 fillér. **Haj- és bajuszfestő folyadék**. Egy teljesen biztonságos szer lesz haj-, bajusz-, vagy szakáll-festésre. A megfestett haj vagy bajusz a leg-erősebb mosásra sem változtatja színét. Egy adag 2 üveg ára 4 K. **Cocain fog-**

esepek. A leghevesebb fogfájást azonnal megszünteti. 1 üveg ára 70 f. **Fagybalzsam**. Egy párzori bekenésre a legfájdalmasabb fagyjagantokat is elmulasztja. 1 üveg ára 1 K. **Csoda mell- és tüdő-tea**. Köhögés, rekedtség, nehézlégzés stb. ellen. Ugy felelősként, mint gyermekeknek igen ajánlható 1 doboz ára 40 f. **Tyuszkemirő** tapasz, biztos hatású asztr. tyuszkemirő és bőrtöményedés ellen, alkalmasan igen kényelmes, mert nem hársónymóval van felkenve. 1 boríték 30 fillér. **Szabad-sághetema szesz**, a leghevesebb szaggatásokat is azonnal megszünteti. — Összetétele hasonló a Miraculinhoz. 1 üveg ára 70 fillér. **Szabad-ság: migrán-pasztilla**. Biztos hatású szer fejtájs ellen, azonnal megszüntet bármely fájdalom. a m. fog, fül, derék vagy láb hasogatás. 1 üveg ára 20 dbt 1 kor. 20 fill.

ESZTEGÁR BÉLA Szabad-ság gyógyszerára. Bpest, VI., Hungária-ut 57.

kasz parancsnoka, hasonló minőségben az I. számú csendőrkerülethez: Kolozsvárra;

ankerstocki Stockinger János, VIII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a nyíregyházi 2. szakasz parancsnoka, ugyanazon csendőrkerületben: a nyíregyházi 1. szakasz parancsnokául;

Fliesz György III. számú csendőrkerületbeli zászlós, az I.,

Rutkovszki Győző IV. számú csendőrkerületbeli zászlós, a III.,

Nagy Lajos VII. számú csendőrkerületbeli zászlós, az I.,

Huszár Ágoston VII. számú csendőrkerületbeli zászlós, a II.,

Herold Ádám VI. számú csendőrkerületbeli zászlós, a IV.,

Fodor György III. számú csendőrkerületbeli zászlós, az V.,

Márton Lajos I. számú csendőrkerületbeli zászlós, a VII.,

Goldammer Imre II. számú csendőrkerületbeli zászlós, a VIII.,

Baumann Dezső V. számú csendőrkerületbeli zászlós, a VI.,

Seidler Endre VIII. számú csendőrkerületbeli zászlós, a VII.,

somlyói Szilágyi Elemér II. számú csendőrkerületbeli zászlós, az V.,

Tihanyi Ferencz IV. számú csendőrkerületbeli zászlós, az V.,

Hertelendy Ignác IV. számú csendőrkerületbeli zászlós, a III.,

Müller Béla III. számú csendőrkerületbeli zászlós, a IV.,

Dezső Sándor V. számú csendőrkerületbeli hadapród, a IV.,

Csűrös Gyula III. számú csendőrkerületbeli hadapród, a IV.,

Mozer Emil VI. számú csendőrkerületbeli hadapród, az V.,

Vetter Ferencz IV. számú csendőrkerületbeli hadapród, a VI. és

Csereenyés Aladár IV. számú csendőrkerületbeli hadapród, az V. sz. csendőrkerület állományába.

Okiratiilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Kinn János őrmester, 27 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes és buzgó tevékenységeért.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Győri Sámuel a törzs számvivőségéhez beosztott törzsőrmester, ezen alkalmazásában 14 évet meghaladó idő alatt tanúsított kiváló szorgalma, feddhetlen magaviselete, teljes megbízhatósága és pontos működéseért.

Filák Ferencz őrmester, mert az őrs körletében levő nagykiterjedésű Révfülöp fürdőtelepen — fürdőkülönítmény felállítására nélkül — a sok körülményt, buzgalmat e kiváló tapintatosságot igénylő kényes fürdőügyi szolgálatot éveken át a nagyszámú fürdőző közönség teljes meglegedésére kezeli és e célból alárendeltjeit helyesen befolyásolja.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Gyurác István,

Németh János IV. és

Harang Dénes cz. őrsvezető II.-od altisztek, hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért.

Laki Mibály csendőr, mert buzgó és tapintatos működésével nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az őrskörletben levő Révfülöp fürdőtelepen, a kényes és nagy körülményt igénylő szolgálat a fürdőző közönség teljes meglegedésére kezeltetett.

Előléptettek:

1909 október 16-ával:

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Vincze Imre, Lőrinczi Lajos, Ambrus Antal, Kiss Károly és Bakó Károly őrsvezetők, *címzetes őrnesterek*kké.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek *dus választékban.* ...

Szíves tudomásul, hogy Honv. miniszter ur ónagyméltósága által legújabbán kiadott körrendelet szerinti Közgazdálkodási pótlékban jelzett összes nyomtatványok és könyvek, teljesen a hivatalos minták és utasítás értelmében készítve, füzetekben valamint külön ívekben is, raktárunkon már készen kaphatók. Kérjük b. rendeléseiket.